

Єльцова Ю. Ю., здобувач вищої освіти
Таврійського Державного агротехнологічного
університету ім. Д. Моторного
(м. Мелітополь, Україна)

ОСОБЛИВОСТІ ОБЛІКУ ЕКСПОРТНИХ ОПЕРАЦІЙ В УКРАЇНІ

Для будь-якого підприємства вихід на зовнішній ринок – це фактор розвитку бізнесу. Адже не секрет, що ціни на зовнішньому ринку зазвичай вищі, ніж на внутрішньому. Для держави експорт є одним із найважливіших джерел надходження валюти. Тому й контроль за надходженням валютної виручки є досить жорстким.

Експорт (експорт товарів) – продаж товарів українськими суб'єктами зовнішньоекономічної діяльності іноземним суб'єктам господарської діяльності (у тому числі з оплатою в негрошовій формі) з вивезенням або без вивезення цих товарів через митний кордон України, включаючи реекспорт товарів [3].

Підприємства ведуть бухгалтерський облік і складають фінансову звітність у грошовій одиниці України. Тобто, якщо розрахунки за експортними операціями проводять в іноземній валюті, під час відображення таких операцій у бухгалтерському обліку іноземну валюту перераховують у гривні.

Порядок відображення в обліку експортних операцій залежить від того, яка з подій відбулась першою – відвантаження товарів чи отримання попередньої оплати.

Слід зазначити, що в контексті сталого розвитку спостерігається тенденція до асиміляції бухгалтерського обліку з іншими бізнес-процедурами (системним аналізом, оцінкою бізнесу і тому подібне), до вступу економічного і соціального аспекту і, таким чином, ширшого розуміння бухгалтерського обліку [4].

Якщо першою подією є постачання товару, постачальник відображає дохід у розмірі вартості проданого товару за офіційним курсом НБУ гривні до

іноземної валюти на цю дату. Далі заборгованість перераховується на дату балансу та/або на момент її погашення контрагентом-нерезидентом. Водночас розраховуються курсові різниці, отримані за такими операціями. Такі курсові різниці відображаються або у складі доходів (якщо різниця позитивна), або у складі витрат (якщо різниця від'ємна) [2].

Якщо першою подією є попередня оплата, то на момент її отримання постачальник не відображає доходи від такої операції. Заборгованість перед контрагентом-нерезидентом перерахунку на дату балансу не підлягає, оскільки є немонетарною статтею. Такі доходи відображатимуться в момент переходу до покупця права власності на товар, але за офіційним курсом НБУ гривні до іноземної валюти на дату отримання попередньої оплати [1, с. 110].

Для того, щоб краще зрозуміти на скільки експорт товарів в Україні є доцільним та чи приносить він грошових дохід державі, пропонуємо розглянути позитивні та негативні сторони.

Після того, як Україна вступила до Світової Організації Торгівлі (СОТ), до переваг експорту відносять: зменшення тарифних та нетарифних обмежень на постачання української продукції; вихід на світовий ринок; розширення популяризації та створення іміджу української продукції; збільшення частки експорту сільськогосподарської продукції до 41,5% (за даними статистики); підвищення рівня державного доходу.

Однак, серед переваг є значний негативний момент, який впливає на рівень валютної стабільності в Україні, а саме – від'ємне торгівельне сальдо. За даними Державної служби статистики, від'ємне сальдо зовнішньої торгівлі України товарами у січні-вересні цього року становило 9,5 мільярдів доларів, що на понад 75% більше, ніж за аналогічний період минулого року. За інформацією Держкомстату, за дев'ять місяців експорт товарів із України становив майже 50 мільярдів доларів, а імпорт – майже 60. «Погіршується ситуація з платіжним балансом. Отже, виникають додаткові ризики для стабільності валютного курсу, які потребують компенсації за рахунок припливу по капітальному рахунку, або з інших складових поточного рахунку

платіжного балансу», – зазначає Ярослав Жаліло, заступник директора Національного інституту стратегічних досліджень.

Експорт товарів є доцільним та має багато позитивних сторін, однак при цьому необхідно також враховувати рівень імпорту та достовірно обліковувати ці операції в бухгалтерського обліку спираючись на чинне законодавство.

Список використаних джерел:

1. Голятко Андрій, Кравченко Вікторія. Експортувати просто. Експорт STEP BY STEP. 10 кроків від виробництва до експорту. 2016. С. 352
2. Вплив змін валютних курсів: Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 21 від 17 серп. 2000 р. №193 /Міністерство фінансів України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0515-00>
3. Про зовнішньоекономічну діяльність: Закон України від 16 квіт. 1991 р. № 959-XII /Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/959-12> (дата звернення 05.10.2019)
4. Сокіл О. Г. Бухгалтерський облік, як основа інформаційного забезпечення управління сталим розвитком підприємства. Матеріали міжнародної науково-практичної конференції *«Розвиток соціально-економічних систем в геоekonomічному просторі: теорія, методологія, організація обліку та оподаткування»*, (11-12 травня 2017 року). Т. : ФОП Паляниця В.А., 2017. С. 141–142.

*****Науковий керівник - Сокіл Олег Григорович**